

FÖGLÖ GRUNDSKOLA
2010

REVIDERAD AUGUSTI 2017

HANDLINGSPLAN

FÖR ELEVER MED LÄS- OCH
SKRIVSVÅRIGHETER

DYSLEXI

DYSKALKYLI

INLÄRNINGSPROBLEM

Innehållsförteckning

1. Förebyggande arbete.....	2
2. Läsinlärning.....	2
3. Screening	2
4. Uppföljning	4
5. Kompenserande åtgärder.....	4
Bilaga 1	6
Bilaga 2	8

1. Förebyggande arbete

Under de 8 första skolveckorna i årskurs 1 tränas språklig medvetenhet med hjälp av Bornholmsmodellen. Bornholmsmodellen är en vetenskapligt utprövad metod, som visat sig framgångsrik särskilt för barn med svag språklig medvetenhet. Programmet följer ett uppgjort schema och avslutas med ett test.

2. Läsinlärning

Läsinlärningen prioriteras under de första skolåren. Språklekar, tidig kartläggning av fonologisk medvetenhet och koncentration av lärar- och speciallärarresurser till de lägre årskurserna är faktorer som påverkar läsinlärningen i positiv riktning.

Eftersom det inte finns en, generell, inlärningsmetod som gynnar alla elever, är det viktigt att arbetssätten och metoderna varierar för att stimulera elevernas olika inlärningsstilar.

Kontinuerlig fortbildning för lärarna är viktigt för att läsinlärningen skall ske enligt metoder som har stöd i modern forskning.

3. Screening

Skolan gör årligen screening av elevernas kunskaper i läsning och skrivning samt matematik i åk 1-2. I de högre klasserna görs matematikscreening vid behov och vid lärarbyten. Målet med screening är att upptäcka elever med läs- och skrivsvårigheter samt matematiksvårigheter så tidigt som möjligt så att adekvat hjälp kan sättas in.

Specialläraren ansvarar för kartläggningen, respektive uppföljningen av resultaten.

Screeningen görs för de olika årskurserna enligt följande schema:

Klass	Tidpunkt	Mätinstrument	Vad ska mätas
1	Höst	Lyssna på orden Bokstavskänedom	Fonologisk medvetenhet
1	Vår	Vårtestet 1 H4 MAKEKO 1/2	Ordförståelse Läsförståelse Stavning Läshastighet Matematik
2	Vår	Vårtestet 2 H4 MAKEKO 2/3	Läsförståelse Stavning Ordförståelse Läshastighet Matematik
3	Vår	DLS 3 H4	Ordförståelse Läsförståelse Stavning Läshastighet
4	Höst	MAKEKO 3/4	Matematik
4	Vår	DLS 4 H4	Ordförståelse Läsförståelse Stavning Läshastighet
5	Höst	MAKEKO 4/5	Matematik
6	Höst	MAKEKO 5/6	Matematik
7	Höst	DLS MAKEKO 6/7	Ordförståelse Läsförståelse Stavning Matematik

På årskurs 8-9 utförs klasidiagnoser vid behov.

Nya elever som flyttar in under läsåret testas av specialläraren.

4. Uppföljning

Specialläraren sammanställer resultaten av klassscreeningarna och delger klassläraren resultaten. Eleverna och deras föräldrar informeras i samband med utvecklingssamtalen.

För de elever där resultaten understiger staninevärdet 3, deltar specialläraren i utvecklingssamtalen för att tillsammans med klassläraren och föräldrarna lägga upp ett åtgärdsprogram för det fortsatta arbetet.

Det är viktigt att dessa elever får individanpassad träning för att förbättra läs- och skrivförmågan. Specialläraren kartlägger därför ytterligare genom individuella, kvalitativa diagnoser elevens starka och svaga sidor och ger förslag till lämplig träning. Härvid används Umesol-testen, fs Duvan och DLSP (åk 4-6).

Även vid matematiksvårigheter är det viktigt att ta reda på elevens starka och svaga sidor. För kartläggningen används Matematik screening av Adler.

Uppföljningen kan för elevens del resultera i tillrättalägganden inom klassens ram, stödundervisning enskilt eller i grupp eller ett individuellt program.

De individuella åtgärderna som beskrivits i åtgärdsprogrammet utvärderas efter att träningsprogrammet slutförts och åtgärdsprogrammet revideras. Ibland är inlärningssvårigheterna en del av en mer omfattande utvecklingsproblematik. Kartläggningen kan därför behöva följas upp av en noggrannare utredning av skolpsykologen som kan remittera vidare till barnneurolog, sjukgymnast, ögonläkare mm. Ett nära samarbete mellan skolan och hemmet är av största vikt.

5. Kompenserande åtgärder

Ett åtgärdsprogram skall upprättas för varje elev som behöver särskilda stödinsatser. Detta stöd kan vara allmänpedagogiskt, specialpedagogiskt eller mångprofessionellt. Klassläraren eller specialläraren sammanställer i samråd med eleven, elevens föräldrar och berörda lärare vilka kompenserande åtgärder som behövs. Vid samtalet kan punkterna i Bilaga 1 användas som underlag.

Åtgärderna formuleras så att en helhetssyn på eleven blir utgångspunkten.

- **Pedagogiska åtgärder:** Dvs. valet av undervisningsnivå och -metod, behov av extra tid, behov av muntliga prov och typ av övningsuppgifter. Hjälpbehovet kan variera i olika läroämnena. Vilka ämnen blir schematekniskt berörda av stödundervisningen?
- **Psyko-sociala åtgärder:** Hur skall självkänslan stärkas? Det är viktigt att elevens starka sidor noteras. Om självförtroendet sjunker är påföljden lätt att eleven ger upp helt. Behövs fortlöpande stödsamtal? Vad kan föräldrarna göra för att stödja och hjälpa?
- **Ev. medicinska åtgärder**
- **Hjälpmedel:** Genom att få tillgång till inlästa böcker får eleven möjlighet att inhämta kunskaper i olika skolämnena. Texter kan läsas upp av datorn om man använder talsyntes och skrivningen underlättas av rättstavningsprogram. Personligt stöd i form av assistent kan behövas vid vissa typer av uppgifter. De kompenserande hjälpåtgärderna som respektive elev behöver, noteras i åtgärdsprogrammet och delges samtliga berörda lärare.

Alla lärare är delaktiga i undervisningen av elever med läs- och skrivsvårigheter och bör anpassa undervisningen därefter. De bör informeras av, och samarbeta med specialläraren så att elevens åtgärdsprogram följs i alla skolans lärokurser.

Bilaga 2: Läroplan – stöd för lärande och skolgång, ÅLR 2014/3157

Kompenserande åtgärder vid dyslexi/dyskalkyli

Elev: _____ Klass: _____

Ämne: _____

- Placering i klassrummet: _____
- Kompenserande hjälpmedel
 - Ordbehandlingsprogram _____
 - Talböcker av läromedel _____
 - Word-read eller annan talsyntes _____
 - Kalkylator _____
- Lärarens tal inför klass, muntliga instruktioner
 - Långsamt tempo
 - Tydlig strukturering, muntlig sammanfattning med bilder/stödord
 - Tydlig artikulation, ordförklaring

- Lärarens anteckningar
 - Skriv tydligt på tavlan
 - Låt inte eleven lyssna och anteckna samtidigt
 - Eleven får kopior
 - Eleven får hjälp att skriva
- Förlängd tid vid läs- och skrivuppgifter
 - Informera om långa läxor i god tid
- Projektarbeten
 - Noggrann handledning i att planera och strukturera arbetet
 - Förlängd tid
 - Lär ut studieteknik – mindmapping – stödord
- Läxhjälp _____

- Särskild hänsyn för vissa svårigheter
-
-

Följande åtgärder har bedömts vara nödvändiga för att underlätta vid prov:

- Instuderingsfrågor till prov
 - Frågorna utformade i tre nivåer från baskunskaper (grundkurs) till mera komplicerade slutledningsfrågor
 - Tydlig layout med rubriker för varje delområde så frågorna blir lättöverskådliga
 - I god tid före provet
- Prov
 - Provfrågorna på basnivå skall vara likadant utformade som instuderingsfrågorna
 - Provfrågorna utformade i tre nivåer från baskunskaper till mera komplicerade slutledningsfrågor
 - Skriftliga prov
 - Skriftliga prov med muntlig komplettering
 - Muntliga prov
 - Uppläsning av text
 - Annan variant: _____
 - Förlängd provtid
 - Enskilda prov
 - Prov i liten grupp
- Engelska och andra främmande språk
 - Rättstavningsfel bedöms lindrigare
 - Muntlig och/eller skriftlig kunskapskontroll
 - Betoning på att uttrycka sig muntligt och att förstå språket
 - Använda dator med stavningskontroll
- Matematik
 - Användning av kalkylator
 - "lathund" för multiplikation/division
 - Uppläsning av text